

शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर
दूरशिक्षण व ऑनलाईन शिक्षण केंद्र

एम. ए. भाग १ सत्र २ इतिहास (६०:४० स्वरुपाचा अभ्यासक्रम)

मार्च/एप्रिल २०२६ परीक्षा

आपण दूरशिक्षण व ऑनलाईन शिक्षण केंद्रामध्ये प्रवेश घेतल्याबद्दल आपले स्वागत. शैक्षणिक वर्ष २०२५ — २०२६ मध्ये एम. ए. भाग १ सत्र २ साठी प्रवेशित झालेल्या विद्यार्थ्यांकरिता ६० : ४० च्या स्वरुपानुसारचे स्वाध्याय प्रश्न सोबत देत आहोत. सदरचे स्वाध्याय खाली दिलेल्या नियमावलीप्रमाणे पूर्ण करून आपल्या **अभ्यास केंद्राकडे** जमा करणे आवश्यक आहे.

नियम :

1. प्रवेशित विद्यार्थ्यांनी निवडलेल्या प्रत्येक पेपरसाठी एक असे स्वाध्याय पूर्ण करावयाचे आहेत. स्वाध्याय लिहिण्याकरिता आखीव कागद / A4 size paper वापरावा.
2. स्वाध्याय उत्तरपत्रिकेच्या मुखपृष्ठावर आपण प्रवेश घेतलेल्या अभ्यासक्रमाचे नाव, वर्ष, तुमचा परीक्षेचा बैठक क्रमांक, नोंदणीप्रमाणे नाव, पत्ता (कायमस्वरुपी), विषय, PRN व मोबाईल नंबर (कायमस्वरुपी) लिहिणे आवश्यक आहे. (मुख्यपृष्ठ / Cover Page यासोबत दिलेले आहे ते Download करून वापरावे)
3. लिहून पूर्ण केलेले सर्व पेपर्सच्या स्वाध्यायावर आपला परीक्षा बैठक क्रमांक (Exam seat No.) लिहूनच प्रवेशासाठी निवडलेल्या अभ्यास केंद्रावर विहित वेळेत पोहोच करावेत (बैठक क्रमांक विद्यापीठाच्या www.unishivaji.ac.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध होतील.) स्वाध्याय जमा करताना स्वाध्यायासोबत हॉलतिकीटची झेरॉक्स प्रत जोडावी.
4. विद्यार्थ्यांनी आपल्या स्वाध्याय उत्तरपत्रिका हॉलतिकीट प्राप्त झालेनंतर तातडीने आपण निवडलेल्या अभ्यास केंद्राशी संपर्क साधून आपल्या अभ्यासकेंद्रावर जमा कराव्यात.
5. एकदा स्वाध्यायांचे मूल्यांकन झाल्यानंतर त्यांचे पूर्णमुल्यांकन व श्रेणीसुधार केले जाणार नाही. त्याची फोटोकॉपी मिळणार नाही.
6. जे विद्यार्थी दिलेल्या वेळेत स्वाध्याय जमा करतील त्याच विद्यार्थ्यांना स्वाध्यायाचे गुण दिले जातील. जे विद्यार्थी स्वाध्याय जमा करणार नाहीत अशा विद्यार्थ्यांना स्वाध्यायाचे गुण दिले जाणार नाहीत. त्यास दूरशिक्षण व ऑनलाईन शिक्षण केंद्र जबाबदार राहणार नाही.

विशेष सूचना

- दूरशिक्षण व ऑनलाईन शिक्षण केंद्राच्या सर्व मान्यताप्राप्त अभ्यासकेंद्रावर संपर्क सत्राचे आयोजन केले जाते. तरी विद्यार्थ्यांनी वेळोवेळी अभ्यास केंद्र समन्वयक यांच्याशी संपर्क साधून संपर्क सत्र, परीक्षा वेळापत्रक, हॉलतिकीट, निकाल इत्यादी बाबत माहिती घ्यावी. तसेच वेळोवेळी विद्यापीठ संकेतस्थळाला भेट देवून अद्ययावत माहिती जाणून घ्यावी.
- आपण निवडलेल्या विषयाप्रमाणे स्वयंअध्ययन साहित्य घेणे, आपल्या पाठयक्रमाचा अभ्यासक्रम (Syllabus) प्राप्त करून घेणे व त्याप्रमाणे अध्ययन करणेची जबाबदारी विद्यार्थ्यांची आहे.
- आपल्या रजिस्ट्रेशन फॉर्मवर असलेल्या अभ्यासकेंद्रामध्येच स्वाध्याय जमा करावयाचे आहेत जर दुसऱ्या अभ्यासकेंद्रावर स्वाध्याय जमा केले तर स्वाध्यायाचे गुण आपल्या गुणपत्रिकेवर येणार नाहीत व त्यासाठी दूरशिक्षण व ऑनलाईन शिक्षण केंद्र जबाबदार असणार नाही याची विद्यार्थ्यांनी नोंद घ्यावी.

स्वाध्याय उत्तर पत्रिकेचे मुखपृष्ठ (Cover Page)

अभ्यासक्रमाचे नांव : .....

(बी.ए./बी.कॉम. भाग 1 एम.ए./एम कॉम भाग 1 व 2)

सत्र : .....

(पहिले/दूसरे/तिसरे/चौथे/पाचवे/सहावे)

विषय : .....

परीक्षा बैठक क्रमांक

1. अभ्यास केंद्राचे नाव -----

2. विद्यार्थ्यांचे पूर्ण नाव -----

3. पूर्ण पत्ता : -----

----- पिन कोड नं.-----

4. मोबाईल क्रमांक : लॅण्डलाईन क्रमांक :

5. अभ्यासक्रमाचे नाव : ----- सत्र -----

6. पेपरचे नाव : -----

7. पेपर क्रमांक : -----

8. सबजेक्ट कोड : -----

9. परीक्षा बैठक क्रमांक -----

(ज्या परीक्षेसाठी स्वाध्याय जमा करत आहे)

10. पी.आर.एन. : -----

11. स्वाध्याय जमा करण्याचा दिनांक : -----

12. विद्यार्थ्यांची स्वाक्षरी : -----

(फक्त कार्यालयीन उपयोगाकरिता)

मिळालेले गुण : -----

परीक्षकांची स्वाक्षरी : -----

M.A. (HISTORY) Part - I (NEP 2.0)

Assignment Questions

(Summer – March 2026)

(60:40 Pattern)

SEMESTER II

Major Mandatory (Compulsory Papers)

MM-1 Institutions Under the Marathas

स्वध्याय प्रश्न १: मराठा मंडळाच्या उदय आणि विकासाची चर्चा करा.

स्वध्याय प्रश्न २: मराठा काळातील स्त्रियांची स्थिती स्पष्ट करा.

केस स्टडी १: छत्रपती शिवाजी महाराजांच्या 'स्वराज्य' संकल्पनेचे आजच्या काळातील महत्त्व

केस स्टडी २: भक्ती संप्रदायाचा महाराष्ट्रातील समाजावर पडलेला प्रभाव

Assignment Question 1: Discuss the origin and growth of Maratha Confederacy.

Assignment Question 2: Explain the position of women during Maratha period.

Case Study 1: The Importance of Chhatrapati Shivaji Maharaj's concept of 'Swarajya' in contemporary period.

Case Study 2: Impact of Bhakti Movement on Maharashtrian Society.

MM-2 Making of 19th Century Maharashtra

स्वध्याय प्रश्न १: रयतवारी व्यवस्था आणि त्याचे परिणाम स्पष्ट करा.

स्वध्याय प्रश्न २ : महाराष्ट्रातील आधुनिक उद्योगांच्या विकासाचे वर्णन करा.

केस स्टडी १: १९ व्या शतकातील व २१ व्या शतकातील स्त्रियांच्या स्थितीमधील भिन्नता

केस स्टडी २: आजच्या काळात वृत्तपत्रांची सामाजिक सुधारणेतील भूमिका

Assignment Question 1: Explain the Rayatwari System and its impact.

Assignment Question 2: Describe the growth of modern industry in Maharashtra.

Case Study 1: Difference between condition women in 19th and 21st Centuries.

Case Study 2: The role of newspaper in contemporary Social Reform.

MM-3 National Movement in India (1905- 1947)

स्वध्याय प्रश्न १: बंगालच्या फाळणीचा घटनाक्रम स्पष्ट करा.

स्वध्याय प्रश्न २ : भारतातील क्रांतिकारी चळवळीचे वर्णन करा.

केस स्टडी १: भारतीय राष्ट्रवादाच्या इतिहासलेखनाचे दृष्टीकोन आणि तुमचे स्वतःचे या संदर्भातील मत

केस स्टडी २: 'चले जाव' चळवळीची चिकित्सा

Assignment Question 1: Explain the events related to partition of Bengal.

Assignment Question 2: Describe the revolutionary movement in India.

Case Study 1: The perspectives of historiography of Indian Nationalism and your own views.

Case Study 2: Analysis of Quit India Movement

MM-4 Rise of Nationalism in India (1885-1905)

स्वध्याय प्रश्न १: भारतातील आर्थिक राष्ट्रवाद स्पष्ट करा.

स्वध्याय प्रश्न २ : जहालवादी राष्ट्रवादाची चिकित्सा करा.

केस स्टडी १: महादेव गोविंद रानडे यांचे योगदान

केस स्टडी २: लोकमान्य टिळक यांचे योगदान

Assignment Question 1: Explain Economic Nationalism in India.

Assignment Question 2: Critically examine the Extremist Nationalism.

Case Study 1: The contribution of Mahadev Govind Ranade

Case Study 2: The contribution of Lokmanya Tilak

Major Electives (Optional Papers)

ME-4 Devotional Cults in Medieval India (1206-1750)

स्वध्याय प्रश्न १: संत तुलसीदास यांचे योगदान स्पष्ट करा.

स्वध्याय प्रश्न २ : शीख धर्मातील 'गुरु' संकल्पनेचे वर्णन करा.

केस स्टडी १: संत कबीर यांचे विचार

केस स्टडी २: संत तुकाराम महाराज यांचे विचार

Assignment Question 1: Explain the contribution of Saint Tulsidas.

Assignment Question 2: Describe the concept of 'Guru' in Sikh Religion.

Case Study 1: Ideology of Saint Kabir

Case Study 2: Ideology of Saint Tukaram Maharaj.
